

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODAȚĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

I. Dobrescu. — Câteva cuvinte asupra conferințelor d-lui
Profesor Henri Capitant.

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție*,
s. III. — Contract de transport. — Căraș. — Perderea lucrurilor
transportate. — Culpă. — Responsabilitate.

(Direcția Generală C. F. R. cu Dumitru Morora).

Curtea de Apel Iași, s. I. — Execuție silită. — Urmărire imo-
biliară. — Creditori ipotecari. — Terții. — Revendicarea imobi-
lului urmărit.

(Banca Moldovei și alta cu Ortansa Vasiliu și altu).

Tribunalul Ialomița s. I. — Șantaj. — Calitate mincinoasă. —
Uneltiri violente.

(Tudor Ghița Sima și Leon Gherson cu Minist. Public).

Câteva cuvinte asupra conferințelor D-lui Profesor Henri Capitant.

Intre 6 și 13 Mai d-l Henri Capitant a ținut o serie de cinci conferințe la Universitate și sala Fundațiunii Carol tratând despre: proiectul codului interaliat al obligațiunilor, transformările dreptului civil francez în secolul al XX-lea, chestiuni juridice în legătură cu stabilizarea francului, incapacitatea femeii măritate și abolițiunea ei și introducerea codului civil francez în Alsacia și Lorena.

D-l Henri Capitant, profesor la Facultatea de drept din Paris și membru al institutului Franței, este cunoscut juriștilor noștri din diversele adnotări și cronici publicate în Dalloz „Recueil périodique et critique” și „Recueil hebdomadaire de jurisprudence”, din articolele scrise în „Revue trimestrielle de droit civil”, din scrierile de drept civil și legislațiune industrială și în fine din lucrarea cea mai importantă „Cours élémentaire de droit civil français”, scrisă în colaborare cu d-l Ambroise Colin, consilier la Curtea de casație franceză.

În aceste cinci conferințe d-l Capitant s'a ocupat de câteva chestiuni de drept privat, de un interes general și actual, iar prin forma în care au fost tratate subiectele, conferințele se adresau nu numai studenților, ci și publicului în general.

Parte din chestiunile ce au fost puse în discu-

țiune sunt de un mare interes și pentru noi, căci ele privesc opera de unificare legislativă pe care o întreprindem.

I. Ocupându-se de proiectul unui cod interaliat al obligațiunilor, conferențiarul a arătat că în confecționarea unui cod se pot întrebuița două sisteme. Un sistem al dispozițiunilor cât mai generale, lăsându-se judecătorului sarcina să le aplice pentru fiecare caz în parte. Acesta este sistemul legislațiunii franceze, el pune în mișcare inițiativa judecătorului și a creat în Franța o jurisprudență importantă și originală.

Al doilea sistem este cel judaic al dispozițiunilor precise, care caută să legifereze pentru fiecare situațiune de drept. Acesta este sistemul german, care împiedecă inițiativa judecătorului și care a creat în jurisprudență un sistem rutinar de aplicare a dreptului.

Codul civil francez dela 1804 a fost lucrat în foarte scurt timp — în spiritul primului sistem — de o comisiune compusă din patru jurisconșulți: Tronchet, Portalis, Bigot-Préameneu și Maleville, sub președenția lui Napoleon. El este opera cea mai însemnată a revoluțiunii franceze, este remarcabil prin claritatea limbei și preciziunea noțiunilor, dar se resimte de concepțiunile individualiste ale literaturii care a preparat revoluțiunea. Vechimea lui, cât și concepțiunile timpului în care a fost lucrat, se vede din modul sumar cum a fost tratat, atât regimul ipotecar, cât și contractul de muncă, care a agitat în special tot secolul al XX-lea.

Proiectul codului interaliat al obligațiunilor, la care a lucrat o comisiune de juriști francezi și italieni și din care a făcut parte și d-l Capitant, se poate numi și codul latinătăței; el s'a inspirat din principiile codului civil francez, a cărui redacțiune a avut-o de model, și a căutat să se pună la curent cu toate instituțiunile și necesitățile actuale. Ca să înțelegem cum s'a alcătuit acest proiect, să examinăm cele trei principii fundamentale în ma-

terie de obligațiuni și vom vedea cum s'a dispus cu privire la ele.

Aceste principii sunt: al libertății convențiilor, numit de germani și principiul autonomiei voinței, în virtutea căruia părțile sunt libere să convină în convențiile lor cum vor crede de cuviință; principiul respectării convențiilor, în virtutea căruia când cineva s'a angajat la un lucru este ținut să-și îndeplinească obligațiunea; și principiul responsabilității, în virtutea căruia cel ce a cauzat altuia un prejudiciu este obligat să-l repare.

Principiul respectării convențiilor și al responsabilității pune în discuțiune teoria culpei contractuale și a culpei delictuale.

Primul principiu a fost atacat pe motivul că este un rest din individualismul revoluțiunii franceze dela 1789, și s'a susținut socializarea convențiilor, adică o convențiune are un scop social și că ea este respectarea numai din cauza garanției și a siguranței pe care individul o are în societate. Deci la baza unei convențiuni trebuie să stea — în primul rând — interesul social pe care convențiunea îl realizează, iar nu voința individuală.

Noul cod a menținut principiul autonomiei voinței din codul actual, căci numai astfel se garantează siguranța convențiilor. Când oamenii vor ști că convențiile lor sunt susceptibile de interpretări determinate de interesul social nu vor mai contracta și se va pierde încrederea în convențiuni. Libertatea convențiilor este temperată numai de principiul ca ele să nu conțină dispozițiuni contrarii ordinii publice sau bunelor moravuri.

Principiului respectării convențiilor, care de asemenea a fost admis în noul cod, i s'a opus teoria impreviziunii. Jurisprudența franceză nu a primit niciodată această excepțiune, și a admis teoria tradițională că în fiecare convențiune există un risc pentru toate părțile, și executarea unei convențiuni nu este împiedecată decât atunci când obiectul convențiunii ar constitui o imposibilitate.

Referitor la al treilea principiu al responsabilității, sau al culpei delictuale, s'a prevăzut în noul cod și abuzul de drept, sau actul nejustificat și abuziv care nu a depășit obiectiv limitele dreptului creditorului sau proprietarului, dar care contrazice scopul dreptului acestora. Caracteristica abuzului de drept este faptul că titularul dreptului a uzat de el fără să aibă vreun interes serios și legitim¹⁾.

S'a prevăzut și leziunea gravă ca o cauză de anulare a convențiilor, iar aprecierea gravității a fost lăsată la facultatea judecătorilor.

În ce privește proba convențiilor, s'a propus de delegații francezi desființarea probei cu mar-

tori în orice fel de convențiune, dar propunerea a fost respinsă de delegații italieni, care — în spiritul legislațiunii lor — cereau din potrivă extinderea acestui mod de probațiune. Chestiunea a necesitat numeroase ședințe și după ample discuțiuni, în care delegații italieni nu voiau să renunțe la punctul lor de vedere, s'a ajuns la formula că această probă să fie admisă numai până la valoarea de 2000 franci. Modul de interpretare al autorilor italieni se sprijină pe o concepțiune care are în vedere prea mult textele de lege, și de aceea jurisprudența italiană nu a progresat prea mult. Acelaș lucru se observă și în Belgia, unde — cu un cod civil copiat după cel francez — jurisprudența a ajuns, în foarte multe chestiuni, la soluțiuni contrarii decât cele din Franța. Cauza o vede conferențiarul în influența covârșitoare din ultimul timp al lui Laurent, care este un comentator fidel al textelor, și care nu vede interpretare posibilă dincolo de textul legii. S'a criticat acest proiect de cod, și critica a pornit dela principiul însăși al verificării; reeditându-se vechea teorie a școlii istorice a lui Savigny; dar s'a mai spus că chiar dacă codificarea ar fi bună în principiu, acest cod urmează însă să se aplice la o mulțime de state, diferite prin limbă, obiceiuri și tradițiuni și că un cod care nu ține seamă de sufletul unei națiuni este o operă artificială.

Obiecțiunea este neîntemeiată, pentru că principiile fundamentale de drept — care stau la baza unei legislațiuni — sunt aceleaș pentru toată lumea; și pentru a ilustra cu un exemplu această afirmațiune, conferențiarul a arătat că în Turcia s'a introdus codul civil elvețian, a cărui aplicațiune dă rezultate foarte bune și nimeni nu poate pretinde că există vreo legătură de limbă, de obiceiuri, sau de tradițiune între aceste două popoare. S'a lucrat mult la acest proiect de cod, fiecare articol a fost studiat cu deamănuntul, iar preciziunea în redactare a fost preocuparea de căpetenie a comisiunii.

Marea dificultate în aplicarea acestui proiect de cod o prezintă parlamentul, care ar trebui să se dezintereseze de el, adică să-l voteze ca să devină lege cât mai curând, dar cu condițiunea de a nu schimba nimic din dispozițiunile lui. C'est à prendre ou à laisser.

Pentru a se ajunge la o aplicare uniformă a acestui cod, în toate țările unde se va introduce, se poate recurge la conferințe internaționale din zece în zece ani.

II. Examinând transformările dreptului civil francez în secolul al XX-lea, conferențiarul arată că dreptul civil are ca sursă legea, jurisprudența și doctrina.

Codul civil dela 1804 a fost legislațiunea micilor proprietari de moșie, și el a organizat — conform cerințelor timpului — viața de familie și patrimoniul.

1) Vezi și Louis Josserand: „De l'esprit des droits et de leur relativité“.

Legislațiunea civilă franceză în ultimii 30 de ani, și în special după război, s'a mărit considerabil, din cauza necesităților din ce în ce mai numeroase și pe care codul dela 1804 nu putea să le prevadă. Totuși juriștii francezi au făcut eforturi mari pentru ca să aplice dispozițiunile codului civil la nevoile vieții de azi, și exemplul cel mai remarcabil este răspunderea de culpă a proprietarului automobilului, pe care jurisprudența a stabilit-o făcând aplicațiunea art. 1384 din codul civil francez, art. 1000 codul civil român; deși se știe ce mijloace de transport se cunoșteau la 1804.

În ce privește contractul de muncă, codul civil l-a privit ca o varietate a contractului de închiriere, căci el nu putea prevedea dezvoltarea marelui industriei din secolul al XX-lea. Această industrie a creat clasa proletariatului, care nu are nici patrimoniu și aproape nici familie, iar nevoile acestei clase a dat naștere azi la o întinsă legislațiune, așa zisă uvrieră și socială. Această legislațiune, care are ca punct de plecare contractul de muncă din codul civil, s'a ocupat de munca lucrătorilor în ateliere și fabrici, a reglementat munca femeilor și a copiilor, a creat casele de ajutor pentru boli și infirmitate, casele de economie, etc.

Legea este sursa principală și importantă de drept, căci ea conține textele obligatorii în rezolvarea diferitelor conflicte dintre oameni, iar în sistemul interpretărilor mai vechi, constituia aproape singura sursă a dreptului.

Jurisprudența este a doua sursă a dreptului. Diversitatea relațiilor dintre oameni și nenumăratele necesități care vin în atingere creiază rapoarte infinite de drept și din aceste rapoarte se naște, se formează legea obligatorie. Aceste conflicte vii și permanente dintre oameni, sunt acelea care creiază sursa adevărată de drept, și din aceste conflicte se nasc toate formele pe care jurisprudența le adună și le furnizează dreptului. Doctrina este și ea o sursă importantă de drept căci se inspiră din lege și jurisprudență, pe care le analizează și le explică; iar dintre autorii care au dat o dezvoltare mare jurisprudenței în comentariile lor conferențiarul citează pe L'Abbé și Esmein.

III. Ocupându-se cu chestiuni juridice în legătură cu stabilizarea francului, d-l Capitant a precizat mai întâi ce înseamnă curs legal și curs forțat al biletului de bancă.

Curs legal al biletului de bancă înseamnă că acesta reprezintă în aur valoarea arătată pe el, care este recunoscută și atestată de autoritatea publică, iar biletul poate fi schimbat în aur la casele publice.

Curs forțat al biletului de bancă înseamnă că statul, pentru a conserva biletului forța liberatorie integrală, edictează o ficțiune și anume că

hârtia reprezintă valoarea echivalentă în aur, fără însă să fie convertibilă¹⁾.

În timpul războiului european, când toată lumea se afla la granițele țării, Franța a decretat prin legea din 5 August 1914 — imitând pe aceea din 12 August 1870 — curs forțat pentru biletele de bancă ale băncii Franței și ale Algeriei.

În baza acestei legi jurisprudența franceză a decis că biletul de bancă are curs legal și forțat, și deci creditorii sunt obligați să primească în plată aceste bilete drept valoarea lor normală, fără să țină cont de deprecierea lor; și că toate convențiunile care ar impune debitorului obligațiunii, de plată în aur, în hârtie monedă pentru o sumă egală în valoare aur, în monedă străină, sau în cupoane de rentă pe valoare aur, sunt lovite de nulitate, fiind contrarii unei legi de ordine publică. Aceasta pentru că legea care stabilise cursul forțat era o lege de ordine publică și deci nimeni nu se putea sustrage dela aplicațiunea ei.

Pentru ce legea cursului forțat declară nulă ori ce clauză de plată în altă monedă decât cea a biletului de bancă?

Pentru că debitorul se afla în imposibilitate să găsească aur, pentru că în caz de plată ar fi fost obligat să plătească — în aur — o sumă cu mult mai mare decât cea din obligațiune, și pentru că banca nu-și mai rambursa biletele sale.

Legea cursului forțat putea impune în interiorul Franței că moneda hârtie are o valoare invariabilă, legea însă nu se putea aplica în contractele internaționale, pentru că prețurile internaționale sunt independente de valoarea francului.

Ce înseamnă însă un contract și deci o creanță internațională?

Un contract este internațional atunci când plata lui cere un import sau un export de monedă, adică atunci când prin convenție urmează să se facă un export de marfă și un import de monedă, sau vice-versa.

În ce privește plata în mărfuri, grâne, etc. ea este admisibilă²⁾. În timpul războiului operațiunile comerciale fiind reduse, dispozițiunile legii cursului forțat se aplică mai mult în contractele de închiriere. Jurisprudența pentru a salva pe chiriaș și a împiedeca rezilierea contractelor de închiriere a admis — în contra principiilor — că nulitatea clauzei de plată în aur nu anulează contractul, ci se consideră clauza ca nescrisă.

O altă clauză în contracte, și în special în contractele de închiriere comercială, sunt așa zisele „les clauses d'échelle mobile”³⁾, care fixează de

1) Vezi și François Geny: „Revue trimestrielle de droit civil” No. 3, 1926 și 1, 1928

2) Vezi contra Dalloz. P. 1926. 2. 57.

3) Vezi Dalloz. H. 1926. 14. 17.

obicei întinderea prestațiunilor periodice după variațiunea indicelor de prețuri publicat de ministerul muncii, sau după cum variază dobânda în avansurile date de Banca Franței. Acesta este sistemul care se întrebuintează în fixarea prețului apei, gazului și electricității.

Prin legea din 25 Iunie 1928 francezii au suprimat cursul forțat și au instituit ca unitate monetară franceză francul de 65.5 miligrame aur, în locul francului vechi de 322 de miligrame aur.

IV. In a patra conferință d-l Profesor Capitant s'a ocupat de incapacitatea femeii măritate și abolițiunea ei.

In societățile vechi, la greci, la romani și la germani, acolo unde organizarea familiei era bazată pe forța brutală, femeia se găsea într'o tutelă perpetuă, căci și autoritatea maritală era tot un fel de tutelă.

In dreptul roman, sub imperiu și mai târziu, incapacitatea femeii măritate dispărea, iar incapacitatea din codul francez actual este o rămășiță a dreptului german.

Incapacitatea femeii măritate se înțelegea cel puțin în legislațiunile vechi, care se bazau pe neegalitatea sexului și considerau pe femeie inferioară bărbatului. Chiar codul francez dela 1804 are o scuză; căci cultura femeii în acel timp — în afară de clasele de sus — era inferioară bărbatului, și ocupațiunile femeii nu depășeau nevoile menajului, din care cauză trebuia asigurată familia și patrimoniul.

Azi însă când femeia are aceeași cultură ca și bărbatul, și lucrează în genere alături de el, incapacitatea femeii măritate — fie că se justifică ca o consecință a puterii maritale, fie că se consideră ca o instituțiune de protecțiune a femeii — ea nu mai are nici o rațiune, iar ca sistem juridic a ajuns o ruină. Și a ajuns o ruină, pentru că femeia în fapt are e capacitate aproape completă, și poate că chiar acest lucru a împiedecat-o să ceară și să obțină până azi desființarea acestei incapacități.

Femeia are sarcina menajului, ea cumpără toate lucrurile necesare pentru hrană și îmbrăcămintea familiei, și în multe cazuri ea cumpără și lucrurile necesare pentru îmbrăcămintea bărbatului. Prin diverse legi uvriere munca femeii este reglementată, iar produsul muncii și-l incasează, sau îl depune în casele de credit și economie. Femeia are o profesiune liberă, pe care o exercită și de pe urma căreia incasează banii pe care îi câștigă. Cine s'a gândit vreodată să ceară femeii autorizațiunea bărbatului, pentru multiplele operațiuni pe care asemenea profesiuni le necesită.

Când este vorba însă ca femeia să facă vreo petițiune la vreo circumscripție de poliție, sau altă autoritate, să ceară liberarea vreunui pașaport, petițiunea trebuie să poarte neapărat semnătura de au-

torizațiune a soțului. Dificultățile și efectele incapacității femeii măritate nu se simt decât atunci când menajul merge rău, cum este în caz de abandon sau separațiune.

In Anglia, America, Germania, Elveția și Italia incapacitatea femeii măritate a fost abolită. Ea nu mai există decât în Franța și în câteva țări latine, ca Spania, Portugalia și România. In Franța, cu ocaziunea redobândirii teritoriului Alsaciei și Lorenei, în loc să se facă un pas înainte, s'a întins și în aceste teritorii incapacitatea femeii măritate din codul francez, deși mai înainte femeia se bucurase de capacitatea completă din codul german.

In Franța dificultatea pentru desființarea incapacității este mărită și din cauza regimului comunității de bunuri, care este regimul legal al contractelor de căsătorie. In cazul desființării incapacității femeii măritate rămâne totuși o incapacitate care rezultă din acest regim. In Italia — spre exemplu — regimul legal fiind acela al separațiunii de bunuri, în momentul când incapacitatea femeii măritate a fost desființată, femeia și-a redobândit libertatea completă.

In Franța legea pentru abolirea incapacității a trecut prin cameră și se află acum în fața senatului; dar pentru aceasta femeile au dus o luptă crâncenă, recurgându-se și la mișcări de stradă, însă se speră că în curând incapacitatea femeii măritate va intra în domeniul istoriei.

V. In ultima sa conferință, d-l Capitant s'a ocupat despre introducerea codului civil francez în Alsacia și Lorena.

Chestiunea prezintă un interes deosebit pentru francezi, dar ea prezintă un interes și mai mare pentru țara noastră, căci este vorba de realizarea unificării de legislațiune în ținuturile românești, pe care le-am dobândit în urma războiului european.

Unitatea de legislațiune într'o țară produce unitatea suveranității, națională; iar din potrivă diversitatea de legislațiune aduce separațiunea, regionalismul. In timpul când o provincie se află sub suveranitate străină, se naște în această provincie o viață separată, cetățeni — pentru a evita legile și autoritatea stăpânitorului — se strâng la un loc și își crează un fel de administrație locală a intereselor lor. Dacă această separațiune durează prea mult, regionalismul ca spirit se accentuează, însă suveranitatea stăpânitorului, domnind vreme îndelungată, legislațiunea acestuia sfârșește prin a pătrunde în sufletul cetățenilor și provincia se înstrăinează. Este necesară prin urmare o unificare cât mai de grabă a legislațiunii fiindcă ținuturile realipite la țara românească au stat prea mult sub dominațiune străină.

Alsacia și Lorena — adică teritoriul format de departamentele Bas Rhin, Haut Rin și Moselle — au

fost pierdute în urma războiului dela 1870, iar germanii au menținut după anexare legislațiunea franceză în vigoare. Ei au aplicat aci legile germane, cu ocaziunea unificării legislațiunii în tot imperiul german, prin introducerea codului civil la 1900.

În materie de unificare a legislațiunii, când este vorba de cucerirea unei provincii, se pot întrebuința trei sisteme. Se poate obține o unificare studiindu-se amănunțit legislațiunea cuceritorului, și toate legile locale în vigoare, și confecționându-se o lege, care să aleagă dispozițiunile cele mai bune din toate aceste legislațiuni; sau se introduce legislațiunea cuceritorului, menținându-se și din legile locale dispozițiunile cele mai bune; sau se poate introduce de îndată toată legislațiunea cuceritorului. De sigur că sistemul cel mai preferabil este cel dintâi, dar francezii au întrebuințat în Alsacia și Lorena cel de al doilea sistem. După războiul din 1914, Franța a menținut — prin legea din 1919 — în mod provizoriu legile locale. S'a alcătuit în urmă o comisiune, compusă din magistrați, avocați și profesori universitari, din care a făcut parte și d-l profesor Capitant, ca reprezentant al facultății de drept din Paris. Această comisiune trebuia să procedeze la un fel de unificare, și anume întinzând aplicațiunea legislațiunii franceze în terenurile redobândite, trebui să aleagă din dreptul local, dispozițiunile bune care rămâneau în vigoare. Munca era extrem de grea, pentru că pe de-o parte codul civil francez căpătase o aplicațiune foarte largă, din cauza legilor nenumărate; iar pe de altă parte trebuiau puse în concordanță dispozițiunile din dreptul local, cu legile franceze și toate la un loc trebuiau puse în armonie cu dreptul public francez. S'a elaborat o lege civilă, care cuprinde 269 articole, și o lege comercială care cuprinde 45 articole. Legea civilă conține dispozițiuni privitoare la introducerea codului civil francez și a legilor civile franceze în Alsacia și Lorena, și arată și dispozițiunile din legile locale care au fost menținute. Aceste dispozițiuni sunt referitoare la asociațiuni, asigurări, fundațiuni, registrele funciare, tutelă și legi financiare. Legea a fost votată la 1 Iunie 1924 și pusă în aplicare la 1 Ianuarie 1925, pentru o durată provizorie de 10 ani. S'a menținut în Alsacia și Lorena procedura civilă germană, fiind o lege nouă și superioară procedurii civile franceze.

Conferințele d-lui Profesor Capitant au fost ascultate cu satisfacțiune de studenți și un public numeros, compus din avocați, magistrați și profesori universitari. Ele ne-au dat un nou prilej ca să arătăm interesul ce-l purtăm culturii juridice franceze și dragostea cu care îmbrățișăm pe acei ce vin să ne vorbească despre ea.

D-l Capitant este un erudit juriconsult, dublat de un poet, care pune toată căldura sufletului și finețea spiritului său latin, în subiectele pe care le tratează. Instituțiunile, formulele și legile la d-sa trăesc — sunt vii, — ele îi dau prilej de satisfacțiune în expunere, dacă sunt bune și servesc interesul social; și îl întristează, îl face să sufere, dacă sunt rele, învechite și nu sunt înlocuite la timp.

Un pasionat susținător al jurisprudenței, pe care o folosește ca sursa cea mai importantă a dreptului; d-l profesor H. Capitant iubește pe studenții săi, și a iubit în totdeauna pe studenții români, pe cari i-a încurajat și i-a apreciat în mod deosebit. Această dragoste pentru tinerimea universitară se vede din cuvintele calde pe care i le adresează la 20 Septembrie 1918 — în timpul războiului — în prefața celei de a doua edițiuni a cursului său de drept civil: „Jeunesse sublime, qui aujourd'hui sauve le Droit, et qui te remettras à l'étudier demain, après sa victoire, ce fruit de notre effort sera pour toi le modeste témoignage de notre tendresse et de notre admiration“.

Ion Dobrescu
Procuror la Curtea de Apel
din București

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III-a

Audiența de la 21 Noiembrie 1928.

Audiența D-lui St. Mladoveanu, președinte

Direcțiunea generală a C. F. R. cu Dumitru Morora
TRANSPORT (CONTRACT DE). — CĂRĂUȘI — PERDEREA LUCRURILOR.
CULPĂ. — RESPONSABILITATE. — DAUNF. — CUM AU A FI CALCULATE. — ART. 430 C. COM. — ART. 1084 ȘI 1087 COD. CIVIL.

Cu toate că potrivit art. 430 al. I cod. com. în caz de pierdere sau stricăciune a lucrurilor predate transportului, cărăușul este obligat numai la plata acelor lucruri după prețul curent la locul și în timpul predării, atunci însă când instanțele de fond constată că pierderea lucrurilor a avut loc din culpa sau prin neglijența vădită a cărăușului, se vor aplica dispozițiunile aliniatului II de sub art. 430 cod. com. și quantumul despăgubirilor se va determina conform art. 1084 și 1086 cod. civil, adică ținându-se în seamă și daunele suferite de reclamant din culpa cărăușului.

No. 1161. — Respins ca nefundat recursul făcut de către Direcțiunea Generală a C. F. R. în contra sentinței Tribunalului Olt S. II cu No. 30/927 în proces cu Dumitru Morora.

Curtea deliberând,

Asupra motivului II de recurs:

„Violarea art. 430, 425 și 40 cod. com., art. 1084, 1097 cod. civ., art. 70 și 74 reg. de transport C. F. R. și exces de putere“.

Având în vedere că prin sentința atacată, Tribunalul, în apel, confirmând cartea de judecată a judecătorului de ocol și în consecință, respingând ca neîntemeiat apelul, a admis acțiunea intimatului în recurs și a condamnat Direcția C. F. R. să-i plătească 9359 lei, valoarea unei lăzi cu hamuri expe-

diată din Râmnicu-Vâlcea pe adresa sa la Slatina și dispărută în cursul transportului.

Că, pentru a da această soluțiune, Tribunalul, după ce vedează chestiunea lipsei de calitate a reclaman-tului — fără interes în cauză, întrucât s'a renunțat la motivul I de casare — constată în fapt dispariția coletului dintr'un vagon plumbuit ale cărui sigilii au fost rupte în cursul transportului, iar lada cu marfă furată, Tribunalul stabilește apoi motivat, culpa Căilor ferate, pe care o deduce din lipsa de supra-veghere suficientă a vagonului, ceace atrage răs-punderea de daune a recurrentei, iar în ce privește evidența și gravitatea culpei, Tribunalul se referă la constatările primei instanțe, pe care le adoptă.

Considerând că în drept este exact că legea — art. 430 al. 1 c. com. — obligă pe cărauș în caz de pierdere sau stricăciune a lucrurilor destinate tran-sportului, numai la plata lucrurilor după prețul cu-rent la locul și în timpul predării; că, însă, prin alin. 2 al aceluiași articol, se prevede că dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijență vădită, quantu-mul despăgubirilor se determină conform art. 1084 și 1086 cod. civ., adică ținându-se seama și de dau-nele încercate de reclamant din culpa căraușului.

Considerând că, în speță, instanțele de fond constată neglijența vădită a Căilor ferate prin lipsa de supraveghere a vagonului și deci cu drept cuvânt Tribunalul a făcut în cauză aplicațiunea art. 430 al. 2 acordând reclamantului și daune, osebit de valoarea venală a lucrurilor dispărute, daune al căror quantum a putut fi determinat în mod suveran de către instanța de fond, fără ca aprecierea lor să poată fi supusă controlului Curții de Casație.

Că dar, al doilea motiv fiind neîntemeiat și întru-cât la primul motiv s'a renunțat, recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motiv, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I-a

Audiența dela 23 Martie 1929

Președinția D-lui Volanschi Prim-Președinte

Banca Moldovei și Banca S. O. Grosvald cu Ortansa Vasiliu și Aba Polak.

EXECUȚIUNE SILITĂ. — URMĂRIRE IMOBILIARĂ. — CREDITORI IPO-TECARI. — DACĂ SUNT REPREZENTAȚI DE DEBITOR. — HOTĂRĂRM PRONUNȚATĂ FAȚĂ DE DEBITOR CU PRIVIRE LA IMOBILUL IPO-TECAT. — ART. 530 AL. 2 PR. CIVILĂ.

EXECUȚIE SILITĂ. — URMĂRIRE IMOBILIARĂ. — TERȚIU. — REVENDI-CAREA IMOBILULUI URMĂRIT. — CONTESTAȚIE. — SUSPENDAREA VÂNZĂREI. — CÂND POATE FI OBTINUTĂ. — ART. 1746 COD. CIVIL. — ART. 530 AL. 2, PR. CIVILĂ

I. Creditorii ipotecari având un drept real asupra imobilului afectat acestei garanții, nu pot fi reprezentați de către debitor, astfel că ho-tărârea pronunțată față de acesta în privința imobilului ipotecat, nu le poate fi opozabilă, cel puțin atunci când ipoteca a luat naștere înainte de pronunțarea hotărârii; și chiar dacă dacă s'ar admite că creditorii ipotecari sunt reprezentați de debitorul lor, încă atunci când aceștia au drepturi personale, pe cari numai ei

singuri le pot invoca, — neputând fi în acest caz reprezentați prin debitor — hotărârea obți-nută față de acesta singur nu le poate fi opusă cu autoritate de lucru judecat.

2. Atunci când un terțiu revendică un imobil urmărit de către un creditor ipotecar, pentru a putea obține pe calea contestațiunii, în con-formitatea cu art. 530 al. 2 pr. civilă, suspen-darea vânzării, este necesar ca pe lângă acți-unea în revendicare să intenteze și o acțiune pentru anularea ipotecei, de oarece hotărârea dată asupra acțiunii în revendicare în absența creditorilor nu poate avea autoritate de lucru judecat față de aceștia.

No. 36. — Admis apelul făcut de Banca Moldovei cât și acel făcut de Banca S. O. Grosvald în contra sentinței Trib. Iași S. III cu No. 105/929 în proces cu Ortansa Vasiliu și Aba Polak. S'au ascultat D-nii avocați Kiva Ornstein pentru apelanta Banca Moldova, N. Apotecher pentru apelanta Banca S. O. Grosvald și C. Ghumpețeanu pentru intimati.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Banca Moldova Societate Anonimă cu sediul în Iași, precum și apelul declarat de Banca S. O. Grosvald, Societate în nume colectiv cu sediul în Iași, în contra sentinței Tri-bunalului Iași S. III-a. No. 105/1929, prin care s'a admis contestația făcută de Ortansa Vasiliu, și s'a sus-pendat vânzarea imobilului din Iași str. Elena Doamna No. 37 proprietatea lui Aba Polak;

Având în vedere concluziile părților precum și actele aflate la dosarul cauzei.

Având în vedere că, Banca Moldova S. A. prin petițiunea din 15 Iunie 1927 a cerut Tribunalului Iași S. III-a urmărirea silită a imobilului indicat mai sus, în baza unui contract de deschidere de credit garantat cu ipotecă, după cum rezultă din actul au-tentificat de Tribunalul Iași S. III-a snb No. 5986/1925 și ordonanța de inscripțiune No. 695/1925; că urmărirea se face pentru suma de 1,208.140 lei plus dobânda și comision; că asupra imobilului se află înscrise și o ipotecă de 480,000 lei în beneficiul Băncii S. O. Grosvald;

Având în vedere că imobilul care face obiectul execuțării silite a fost scos în vânzare prin licitație publică, și s'a adjudecat asupra lui Aba Polak;

Având în vedere că Ortansa Vasiliu a intentat acți-unea contra lui Aba Polak pentru anularea ordo-nanței de adjudecare No. 1876 din 8 Iunie 1920 a Tribunalului Iași Secția III-a, prin care s'a adjudecat asupra sa imobilul, care acum e urmărit de Banca Mol-dova, și cere ca Aba Polak să fie obligat a-i delăsa în proprietatea sa menționatul imobil, afară de partea vândută ulterior de A. Polak soților Rachela și Adolf Davidsohn; că motivele acțiunii sunt că, în anul 1920 a intervenit între Ortansa Vasiliu și soțul său, pe de o parte, iar pe de alta parte Aba Polak, un act secret prin care au vândut acestuia imobilul cu prețul de 300.000 lei, urmând a se înde-plini formalitățile unei vânzări publice aparente, pentru ca cumpărătorul să obțină prin licitație un titlu public de proprietate, ascunzând titlu real, care era acel cuprins în actul secret; că în executarea actului secret, soții Vasiliu au cerut Tribunalului Iași Secția I-a., autorizația de a vinde casele, pentru motivul că starea lor necesitează reparațiuni mari,

că Tribunalul a autorizat vânzarea prin licitație publică, iar imobilul s'a adjudecat asupra lui Aba Polak cu prețul de 205.000 lei;

Că, posterior intentării acestei acțiuni, Ortansa Vasiliu a făcut contestațiune la urmărirea silită exercitată de Banca Moldova S. A. prin care a cerut amânarea vânzării, până ce se va statua definitiv asupra acțiunii în anulare și revendicare introdusă în contra lui Aba Polak;

Că, tribunalul prin sentința menționată mai sus, a admis contestațiunea astfel cum a fost formulată; că în contra acestei sentințe Banca Moldova S. A. și Banca Grosvald au făcut apel, apeluri care au fost respinse ca nefundate prin decizia Curței de Apel S. II-a. No. 108 din 23 Iunie 1929;

Având în vedere că, Banca Moldova a declarat recurs în contra deciziunii Curței de Apel Iași;

Având în vedere că, Inalta Curte de Casație S. II-a., prin deciziunea No. 366 1928 a admis recursul făcut de către Banca Moldova, a casat deciziunea Curței de Apel și a trimis cauza la aceeași instanță spre o nouă judecare;

Având în vedere că, Inalta Curte de Casație constată prin considerantele deciziunii că, Banca Moldova prin motivul de casare susține că s'a comis de către Curtea de fond o eroare grosieră de fapt, atunci când se afirmă că acțiunea principală pe temeiul căreia s'a făcut contestația a fost îndreptată și în contra Băncii Moldova, pe când în realitate această acțiune a fost introdusă numai față de Aba Polak; că numai bazată pe această eroare grosieră de fapt a putut suspenda vânzarea, violând dispozițiile art. 530 c. pr. civ., pe care s'a întemeiat și care cere în mod imperios existența unei acțiuni principale pentru suspendarea vânzării;

Că, Inalta Curte de Casație examinând acest motiv de recurs constată că, în adevăr, Curtea de fond, pentru a respinge apelurile, motivează că contestatoarea Ortansa Vasiliu a făcut înaintea Tribunalului Iași S. III-a, acțiune prin care cheamă în judecată pe Aba Polak, față de creditorii ipotecari, cerând anularea ordonanței de adjudecare, și a se obliga pe acesta să-i predea în deplina sa proprietate și posesie imobilul; că, apoi arată că constatarea de mai sus a Curței de fond este inexactă în fapt, întrucât contestatoarea Ortansa Vasiliu n'a introdus acțiune în revendicare decât în contra lui Aba Polak, iar nu și față de creditorii ipotecari, astfel cum se arată prin hotărîrea dată. Curtea de Casație argumentează că, atunci când Curtea de Apel pentru a admite cererea, afirmă că există o acțiune principală din partea contestatoarei îndreptată atât față de Aba Polak cât și față de creditorii ipotecari, comite o eroare grosieră de fapt, care este de natură a face hotărîrea casabilă; că, printr'un considerent final spune că: susținerea recurentei cu privire la faptul că instanța de fond a comis o eroare grosieră de fapt cată a fi privită ca întemeiată, și în consecință admite recursul.

Având în vedere că art. 54 al legii pentru Curtea de Casație și Justiție prevede că în caz de casare cu trimitere, deciziunea Curței de Casație asupra punctelor de drept soluționate sunt obligatorii pentru instanța de fond;

Având în vedere că chestiunea care urmează a fi discutată este aceea de a se ști dacă în specie acest principiu este aplicabil;

Având în vedere că din analiza deciziunii Inaltei Curți de Casație, rezultă că, în enunțarea motivului de recurs indică violarea art. 530 pr. civ.; că reesă din considerentele deciziunii că se referă la violarea acestui articol, când decide că Curtea de Apel a comis o eroare de fapt; că, atunci când Curtea de Casație spune că deciziunea Curței de fond se întemeiază pe o constatare inexactă în fapt, și anume a acțiunii în anulare intentată și față de creditorii ipotecari, a decis în mod implicit, că suspendarea vânzării nu poate fi admisă de cât în cazul când acțiunea în anulare este introdusă și față de creditorii ipotecari, că dacă eroarea comisă de Curtea de Apel n'ar fi fost considerată ca hotărîtoare, este evident că recursul n'ar fi fost admis;

Că, din faptele expuse rezultă că Curtea de Casație a decis asupra unei chestiuni de drept, și anume: că creditorii ipotecari trebuiau să fie chemați în acțiunea în anulare, pentru a se putea obține suspendarea vânzării prin mijlocul contestațiunii; că, prin urmare, Curtea de Casație a soluționat o chestiune de drept, care este obligatorie pentru Curtea de Apel în acest proces;

Având în vedere că în cazul când s'ar decide că soluția dată de Inalta Curte de Casație nu e obligatorie, urmează a se examina excepțiunea de inadmisibilitate a contestației, după cum s'a relatat mai sus;

Având în vedere că art. 530 al. 2 pr. civilă prevede că în caz când o contestație este bazată pe o cerere prin care însăși proprietatea nemiscătorului e reclamată în total sau în parte, tribunalul apreciind seriozitatea cererii, va putea să amâne vânzarea până când cererea de revindicare se va judeca definitiv;

Având în vedere că execuția silită a imobilului, care face obiectul acțiunii în revendicare, se face de către un creditor ipotecar;

Având în vedere că creditorii ipotecari au un drept real asupra imobilului afectat acestei garanții; că dâșii nefiind deci reprezentanți de către debitor hotărîrea pronunțată față de acesta în privința imobilului ipotecat, nu le poate fi opozabilă, cel puțin atunci când ipoteca a luat naștere înainte de pronunțarea hotărîrei; că dreptul creditorilor ipotecari nu poate fi desființat de debitorul lor, nici prin convenție, nici prin judecată;

Că consecința acestui principiu e că atunci când un terțiu, revendică un imobil urmărit de către un creditor ipotecar, este necesar ca pe lângă acțiunea în revendicare, să intenteze și o acțiune pentru anularea ipotecei, pentru ca să poată obține, prin mijlocul contestației, suspendarea vânzării, de oarece hotărîrea dată asupra acțiunii în revendicare în absența creditorilor, nu poate avea autoritatea lucrului judecat față de aceștia;

Având în vedere că chiar în sistemul după care creditorii ipotecari sunt reprezentați de debitorul lor, se admite, ca atunci când creditorii au drepturi personale, pe care numai ei singuri le pot invoca, în acest caz dâșii nefiind reprezentați prin debitor hotărîrea obținută față de acesta singur, nu le poate fi opusă cu autoritate de lucru judecat;

Că, în specie, creditorii ipotecari opun o apărare care este personală și anume: că contra-înscrisul pe care se întemeiază acțiunea în revendicare nu le este opozabil.

Având în vedere că fiind stabilit că Ortansa Vasiliu n'a cerut anularea ipotecelor Băncii Moldova

și Băncei Grosvald, nu poate pe temeiul contestației ce a introdus-o să ceară suspendarea vânzării;

Având în vedere că din faptele expuse rezultă că apelurile declarate de Banca Moldova S. A. și Banca Grosvald sunt întemeiate, că în consecință urmează a se admite a se reforma sentința apelată și a se respinge cererea de suspendarea vânzării;

Văzând cererea de cheltueli de judecată formulată de Băncile apelante, pe care Curtea apreciind, le fixează la suma de două mii lei.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Prim-Președinte, admite, etc.

Semnați: *D. Volanschi, E. Petit, M. Possa*

TRIBUNALUL IALOMIȚA S. I-a

Audiența dela 11 Mai 1929

Președinția D-lui Const. Șerbănescu-Burada, judecător

Tudor Ghiță-Sima cu Leon Gherson și Ministerul Public
SANTAJ. — CALITATE MINCINOASĂ. — UNELTIRI VICLENE. —
ART. 334 AL. I ȘI ULTIM COD. PENAL.

Faptul de a amenința în scris sau verbal cu revelațiuni sau imputări difamatorii, indiferent dacă sunt sau nu adevărate, în scop de a stoarce sau încerca să stoarcă cu rea credință un câștig nelegitim, constituie delictul de șantaj prevăzut de art. 334 al. ultim cod penal, fără să fie nevoie pentru existența acestui delict ca inculpatul să-și mai fi luat și vre-o calitate mincinoasă sau să fi întrebuințat uneltiri viclene, de oare ce nu există nici o legătură între delictul de înșelăciune prevăzut de art. 334 al. I c. penal și delictul de șantaj din aliniatul ultim al art. 334, ilicitul penal din delictul de înșelăciune realizându-se printr'o activitate frauduloasă, numită amăgire, pe când în delictul de șantaj ilicitul penal se obține printr'o violență morală născută din amenințare.

No. 2199. — Condamnat inculpatul Tudor Ghiță-Sima pentru delictul prevăzut de art. 334 al. ultim cod penal, în proces cu Leon Gherson și Ministerul Public.

Tribunalul,

Asupra acțiunii publice deschisă prin rechizitoriul introductiv, Nr. 3959, din 9 Aprilie 1929, al Parchetului local, contra lui Tudor Ghiță-Sima, din comuna Cocargea, județul Ialomița, actualmente deținut în arestul preventiv Călărași, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 334 al. ult. c. p., combinat cu art. 1, 2, 3, din legea micului parchet.

Având în vedere actele, din dosar, concluziunile d-lui Procuror și susținerile părților.

Având în vedere că, din procesele verbale dresate la poliție și parchetul local și din interogatoriul inculpatului, luat în ședința publică dela 10 Aprilie a. c., rezultă, că, inculpatul întâlnind pe Leon Gherson, care are un proces cu Gh. Tomescu, în curs de cercetare la cabinetul de Instrucție local, l-a amenințat, că va jura fals, declarând în favoarea lui G. Tomescu, fiindcă acesta i-a promis pentru acesta suma de lei 10.000, dacă nu-i va da o mulțumire bănească.

Având în vedere că, Leon Gherson, plecându-se

în aparență amenințării inculpatului și înștiințând în prealabil poliția, i-a înmănat, la domiciliul său, din orașul Călărași, din suma de lei 3000, cât i s'a prețins și asupra căreia au ajuns de acord, un acompt de una mie lei, bancnota E. 597, în fața subcomisarului Ion V. Bogoescu și a agentului Trandafir Ion, pe cari i-a dat drept tovarăși ai săi, cu scopul de a nu îndeplini amenințarea.

Având în vedere, deci, că este vorba de o amenințare verbală de a face revelațiuni sau imputări difamatorii, indiferent că e o amenințare de divulgare a unui fapt adevărat sau de imputarea unui fapt mincinos, cu scop de a constrânge voința victimei, de a consimți la sacrificiul cerut, la axtorsiunea fără drept și cu rea credință a sumei de 3000 lei; reaua credință rezultând din mijlocul întrebuințat, amenințarea verbală, și din scopul urmărit, câștigul nelegitim a celor 3000 lei.

Având în vedere susținerea inculpatului, că, delictul de șantaj nu poate avea existență, pentru că lipsește unul din elementele constitutive, deoarece inculpatul n'a luat calitatea mincinoasă, n'a întrebuințat uneltiri viclene, ci, a tratat fățiș cu victima și că, luându-și angajamentul să jure drept spre a demasca pe Gh. Tomescu, fapta sa nu poate să aducă un prejudiciu lui Leon Gherson, — urmează a fi respinsă — pentru motivul că nu există nici o legătură între delictul de înșelăciune calificat de art. 334 al. I. c. p., și delictul de șantaj din art. 334 al. ult. c. p., ilicitul penal în delictul de înșelăciune simplă, ca și calificată, realizându-se printr'o activitate frauduloasă care constituie ceea ce numim o amăgire, pe când, în delictul de șantaj, ilicitul penal se obține printr'o activitate de violență, violența morală născută din amenințare: iar în ceea ce privește prejudiciul, amenințarea verbală a inculpatului de a jura fals, declarând în defavoarea lui Leon Gherson, putea să nască temerea în spiritul acestuia, de a socoti pierdut procesul cu Gh. Tomescu.

Având în vedere că, cel amenințat s'a prefăcut că e dispus să cedeze și în scopul de a putea da în vileag șantajul, prealabil anunță poliția, astfel că, subcomisarul Ion V. Bogoescu și agentul de poliție Ion Trandafir asistă pe Leon Gherson în biuroul acestuia, când înmânează inculpatului bancnota E. 597, de una mie lei, acomptul din suma convenită de 3000 lei.

Considerând că, faptul de a amenința în scris sau verbal cu revelațiuni sau imputări difamatorii, indiferent de sunt sau nu adevărate, în scop de a stoarce sau încerca să stoarcă cu rea credință un câștig nelegitim, constituie delictul de șantaj, prevăzut și pedepsit de art. 332 al. ult. cod penal, care s'a citit în ședința publică de D-l Prim-Președinte în următoarea cuprindere:

Că, în speță, faptul inculpatului întrunește complex elementele delictului de șantaj comis asupra lui Leon Gherson, delictul executându-se prin înmânarea unei bancnote de una mie lei, pentru a amenințarea inculpatului de a jura fals, declarând în favoarea victimei, în procesul pe care-l are cu Gh. Tomescu, să nu se realizeze.

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant Călinescu, în unire cu concluziunile D-lui Procuror, condamnă, etc.

Semnați: *Const. Șerbănescu Burada, Eugen Călinescu*